

CLAEYS (Jozef, kloosternaam: P. Fridolien), Missionaris Capucijn (Brugge, 19.1.1893 - Libengi, Ubangi-Congo, 4.3.1942).

Hij trad in de Orde der Capucijnen op 12.9.1911, werd op 19.2.1921 priester gewijd na als brankardier van het zesde jagersregiment de oorlog 1914-1918 te hebben meegemaakt. Hij onderscheidde er zich door zijn niets ontziende dienstvaardigheid, zijn jovialiteit en zijn dapperheid. Sindsdien werd hij door zijn confraters de „jager” geheten, en hij werd in Oebangi in feite de grote zielejager.

Na een drietal jaren geholpen te hebben aan de stichting van het klooster te Ieper (1922-1925), vertrok hij op 2.4.1925 naar de Oebangimissie. Hij werd eerst te Molegbe geplaatst, doch na een paar maanden werd hij belast, eerst met het dispensarium te Banzystad en weldra met het pastoreel dorpsbezoek van deze missiepost. In augustus 1928 werd hij als overste naar Bwamanda gezonden, de sinds vier jaar gestichte missiepost onder de Bwaka's die in een netelige toestand was geraakt zodat men dacht deze post te zullen moeten opgeven. P. Fridolien werd de kans geboden zo mogelijk die missiepost te redden en tevens, samen met P. Gaudens Wuyts, uit te zien naar een geschikte plaats om een nieuwe missie te stichten ten zuid-westen van Libenge. Het was een zware opdracht voor P. Fridolien die de taal der Bwaka's niet kende. Hij pakte het werk met veel moed aan, wist rond zich een groep flinke jongelingen te scharen, de sympathie te winnen van het grote dorpshoofd Bwamanda. Na een eerste jaar van tasten en leren was P. Fridolien reeds ver gevorderd in de ommekeer van de situatie der missie. In januari 1930 kwam P. Basiel Tanghe hem vervoegen, nam de zorg van de missiepost over als overste en liet P. Fridolien geheel de handen vrij voor het bekeringswerk in de dorpen. Weldra verwekte deze aldaar een overweldigende massabeweging naar de Kerk toe. Zijn imponerende persoonlijkheid, zijn eigen treffende manier om met de dorpsmensen om te gaan, het prestige dat hij gewonnen had bij het grote dorpshoofd Bwamanda werkten dit succes in de hand. Van de missiepost op te zeggen was reeds lang geen spraak meer. Nopens de nieuwe op te richten missie ten zuiden van Libenge kon voor het ogenblik geen oplossing gegeven. Men zou eerst de ganse streek moeten kunnen verkennen. In 1931 zou P. Hildebert Peeters daarmee belast worden. Intussen waren twee jonge confraters zich komen voegen bij P. Fridolien voor het apostolaat in de dorpen. In november 1931, bij de benoeming van P. Basiel Tanghe als apostolische prefect van Ubangi, werd P. Fridolien weerom voorlopig overste van de missiepost van Bwamanda. Enkele maanden daarna, op het einde van april 1932, vertrok hij naar België op welverdiende rust. Voortaan zou hij elders zijn krachten gebruiken.

De grootscheepse actie die hij te Bwamanda gevoerd had en de duizenden katechumenen die hij er gedoopt had, verwekten in geheel de Prefectuur een beweging naar uitbreiding van het missiewerk. Ook zocht de nieuwe Apostolische Prefect vooral de streek rond Molegbe degelijker te bewerken. Er werden aldus twee nieuwe stichtingen aangeaan: één te Boesinga en een andere te Bosobolo. Tevens zorgde hij dat de werking ten zuiden van Libenge werd aangevat. De Prefectuur maakte echter in die tijd een zeer kritieke periode door inzake de financiële toestand, zodat Mgr Tanghe, tot zijn spijt, er niet kon aan denken Bwamanda te ontlasten door een nieuwe missiepost in de Bwakastreek te stichten en aldus de plannen van P. Fridolien uit te werken. Deze immers stond er op zo breed mogelijk de bekeringsbeweging bij de Bwaka's uit te breiden, daar hij wel wist dat ze op zulke schaal niet altijd zou blijven duren. Hij had gedroomd te Bobito, bij de grote chef Gangara, een tweede Bwakamissie te stichten. Mgr. besloot daar voorlopig niet op in te gaan. Ook bestemde hij P. Fridolien voor de missie van Libenge, in het vooruit-

zicht dat deze van daaruit in de richting van Bosobolo zou kunnen werken onder de daar wonende Bwaka's. Bwamanda zou aldus de enige centrale Bwaka-missie blijven.

Gedurende zijn verblijf in België werkte P. Fridolien aan het drukken van een katechismus, een gebedenboek en een korte Gewijde geschiedenis in het Bwaka, tekst die hij samen met P. Victor te Bwamanda reeds voor een groot gedeelte had voorbereid.

Op 16.6.1933 schepte hij terug in naar Kongo als „broussepater” van de missie van Libenge. Tot dan toe was het bekeringswerk aldaar beperkt gebleven, voornamelijk tot de plaatselijke bevolking van de cité en een paar dorpen in de onmiddellijke omgeving. Libenge immers was eerst bedoeld geweest als procuur, de missie was er gelegen bij de rivier in de nabijheid van de staatspost, nog op het grondgebied van de cité. Zulks bracht met zich mede dat, volgens de bestaande overheidsreglementen, de catechumenen van de buitendorpen 's nachts niet op de missie mochten verblijven, en om die reden kon ook geen catechumenaat opgericht worden voor mensen die 's avonds naar hun dorpen niet konden terugkeren. Pater Fridolien begon met het aanleren van het lingala. Dit was nu de derde taal die hij aanpakte in Kongo. Eens daarin wat thuis, begon hij aan het bezoek der dorpen. Zijn plan was spoedig gemaakt. Hij zou twee bijposten stichten, of liever twee katechumenaten oprichten, één ten zuiden van Libenge en één in het Noord-Oosten. Hij zou afwisselend een week op ieder van deze twee katechumenaten komen verblijven om het godsdienstondericht te geven en de voorbereiding tot het doopsel in handen te nemen. Van daaruit zou hij telkens de omliggende dorpen bewerken. Hij organiseerde zijn werkterrein zo dat hij in een cirkel van 25 km rond Libenge bleef, waar ten andere de bevolking zeer dicht was. Met eenzelfde enthousiasme als vroeger te Bwamanda ondernam hij zijn veroveringstochten; en hier, zowel als bij de Bwaka's, bracht hij begeestering onder de dorpsbewoners en verwekte een overrompelende massabeweging, die zelfs deze van Bwamanda overtrof. Op de centrale missiepost zelf zorgde P. Gaudens voor de bevolking van de cité, tevens stond hij in voor de bouwwerken op de beide bijposten. Libenge kende sindsdien een nooit vermoede ontwikkeling. Doch de gezondheidstoestand van P. Fridolien liet hem niet toe langer dan vier jaar dat slopend werk vol te houden. In 1937 kwam hij voor een jaar op rust naar België. In juli 1938 was hij terug op zijn werkterrein en bleef, steeds aan zijn hoog tempo, zich met hart en ziel inzetten voor de kerstening van de streek van Libenge tot hij er in 1942 onder bezweek.

Publikaties: *Gaza*, de besnijdenis bij de Bwaka (Ubani-Buku la ba do mbe ghatoko wa nu go ngakaka (Gedenkboek voor de Bwaka's), Brugge, 1932, 60. — *Katichisimo wa nu ngbaka* (Katechismus voor de Bwaka's), Brugge, 1932, 39 p.

21 maart 1966.
A. Roeykens, o.f.m.cap.